

7.3. Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet

(delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)

7.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för att förbättra vattenkvalitet. (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc). Syftet är att förbättra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och hav genom olika insatser i, vid eller uppströms vattenförekomster. Vattenförekomst kan till exempel vara dike, bäck eller å.

7.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I Västerhavets vattendistrikt har drygt tre fjärdedelar av ytvattnet bedömts ha sämre än god ekologisk status. När det gäller vattendrag är konnektivitet (möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning, samt från vattenförekomsten till omgivande landområden) och övergödning de främsta orsakerna till att god ekologisk status inte nås. För sjöar tillkommer försurning som en orsak, och för kustvattnet är det framförallt övergödningspåverkan som gör att god ekologisk status inte uppnås.

Nya sätt att bedöma och mer kunskap har inneburit att klassningen indikerar en sämre status än tidigare men vattendragens faktiska tillstånd behöver inte ha ändrats. När det gäller miljömålet Ingen övergödning finns en tydlig trend av att halterna av kväve minskar, till exempel i Göta älv och Örekilsälven. Trots alla åtgärder som genomförs går det långsamt med positiva förändringar i vattnen och mycket arbete kvarstår för att uppnå målen.

Delåtgärden fokuserar främst på fysisk påverkan på vattendrag och exempel på åtgärder som kan komma i fråga är:

- Restaurering och prestandahöjning av svämplan
- Återmeandring
- Öppnande av kulvertar
- Skapande av funktionella kantzoner
- Åtgärder som minskar läckage till vattendrag av näringsämnen och andra oönskade ämnen, ex sedimentfickor, kalkfilterbrunnar.

7.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Se under kapitel 4.

Ansökan måste få minst 200 poäng för att vara med i det fortsatta urvalsarbetet.

För ansökningar där en projektplan ska ha upprättats av stödmyndigheten eller behöver kompletteras av sökanden kan förskjutningar i handläggningstiden komma att uppstå beroende på förhållanden i fält, till exempel snö. Att fältbesök genomförs vid rätt säsong är avgörande för att alla ansökningar ska behandlas lika

i urvalsprocessen. Det kommer att få särskild betydelse för en andel av ansökningarna vid beslutstillfällena i november, februari och maj. Särskilt beslutstillfälle i februari kan ha en hög sådan andel.

7.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängbeskrivningar	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	2 poäng. Miljöinvesteringen placeras så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst som är klassad som sämre än god ekologisk status enligt vattenförvaltningen +1 poäng. Miljöinvesteringen placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekade vatten enligt Regionala åtgärdsplaner för miljömål och vattenförvaltning. +1 poäng. Miljöinvesteringen placeras i nitratkänsligt område +1 poäng. Miljöinvesteringen placeras i ett område med hög näringsbelastning utifrån bedömningsgrund	30
2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	+2 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor +3 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer	20
3. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	+ 1 poäng. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra kemisk-fysikaliska kvalitetsfaktorer +1 poäng. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra hydromorfologiska kvalitetsfaktorer +1 poäng. Miljöinvesteringen bidrar till att allmänt förbättra biologiska kvalitetsfaktorer +2 Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av åtgärdens placering och utformning.	20
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	+1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område +1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativområde	10

	+1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg +2 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten	
5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat	1 poäng. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord +3poäng. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder +1 poäng. Miljöinvesteringen minskar risk för läckage av växtskyddsmedel till vattendrag.	10
6. Miljöinvesteringen är innovativ	2 poäng. Miljöinvesteringen är innovativ för trakten + 2 poäng Samverkansformer som är innovativa +1 Nyttänkande kring hur åtgärden kan användas som pedagogiskt verktyg för allmänhet.	10
Summa viktning	Max 5 poäng per kriterium räknas i summering	100

Bedömningsgrunder

Regionala bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

2 poäng. Miljöinvesteringen placeras så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst som är klassad som sämre än god ekologisk status enligt vattenförvaltningen.

Placering så att investeringen kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig, otillfredsställande, eller dålig, eller som riskerar att få den klassningen enligt vattenförvaltningen. Bedömning med hjälp av VISS.

+1 poäng. Miljöinvesteringen placeras så att den minskar näringsbelastning till nedströms utpekade vatten enligt Regionala åtgärdsplaner för miljömål och vattenförvaltning.

Utpekade vatten är de som nämns i Regionala åtgärdsplaner för miljömål och vattenförvaltning.

+1 poäng. Miljöinvestering placeras i nitratkänsliga områden.

Eftersom Nitratkänsligt område är grund för 100 % (enl. SJV) tar vi med den. Kartskikt finns.

+1poäng. Miljöinvesteringen placeras i ett område med hög näringsbelastning utifrån bedömningsgrund.

Placering i område med hög näringsbelastning. Underlagsmaterialet är PLC5 och finns som kartunderlag i GIS.

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

+2 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor.

Utformningen innebär att retention av kväve och sedimentation av fosfor ökar. Detta kan ske på en mängd olika sätt. Exempel på åtgärder är sedimentationsfickor, en ökad meandring, sedimentation på svämplan mm. Bedömning utifrån syfte och förutsättningarna på platsen.

+3 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer.

Utformningen förbättrar de biologiska och hydromorfologiska förutsättningarna. Åtgärden syftar till att själva vattendraget (inkluderat kantzonen) förbättras. Ex återmeandring, svämplansförbättring mm.

3. Miljöinvesteringen bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

- +1 poäng. Åtgärden bidrar till att förbättra vattenkvaliteten utifrån kemiskt – fysikaliska faktorer.
- +1 poäng. Åtgärden bidrar till att förbättra hydromorfologin.
- +1 poäng. Miljöinvesteringen bidrar till att allmänt förbättra biologiska kvalitetsfaktorer
- + 2 poäng. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av åtgärdens placering och utformning.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativ möjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

- + 1 poäng. Närhet till tätbebyggt område innebär promenadavstånd
- + 1 poäng. Område utpekade som rekreativ område – vandringsleder, friluftsområde mm.
- + 1 poäng. Närhet från allmän väg – parkering bör finnas.
- + 2 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. Tillgänglighet kan vara skyltning, fågeltorn, parkeringsmöjlighet och andra tillgänglighetsförbättrande åtgärder.

5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat

- + 1 poäng. Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord
- + 3 poäng. Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller minska risk för negativa effekter vid torrperioder. Åtgärder kan vara att öka vattnets uppehållstid i landskapet. Bevattningsdammar inte ok.
- + 1 poäng. Åtgärden minskar läckage av växtskyddsmedel till vattendrag. Åtgärden kan samla upp vatten alternativt leda till att risken för läckage minskar.

6. Miljöinvesteringen är innovativ

- 2 poäng. Investeringen är innovativ och ny för trakten
Åtgärden i sig är innovativ eller ny för trakten. Kan vara nygamla åtgärder som fler öppna diken i en i övrigt kulverterad trakt.
- + 2 poäng Samverkansformer som är innovativa
Det kan vara vilka som genomför och förvaltar
- +1 poäng Nyttänkande kring hur åtgärden kan användas som pedagogiskt verktyg för allmänhet. Kopplingar till skolor eller uppföljningsarbete.

7.3.5. Stödnivå

I Västra Götalands län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per ansökan.

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter. Men det kan finnas tillfällen när stöd ges för 100 procent av stödberättigade utgifter. Följande gäller i Västra Götalands län.

För förbättrad vattenkvalitet kan i särskilt motiverande fall stöd ges för 100 procent av stödberättigade utgifter. Då krävs att minst 4 av 5 nedanstående kriterier är uppfyllda:

- Åtgärden sker inom nitratkänsligt område
- Åtgärden sker i delavrinningsområde där åtgärden tydligt bidrar till förbättrad status och kopplar till åtgärdsprogrammets åtgärdslista.
- Åtgärden kompletterar andra åtgärder.
- Åtgärden är ett samverkansprojekt (flera markägare eller på annat sätt, till exempel ideell organisation och markägare)
- Åtgärden är demonstrations/visningsobjekt

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad vattenkvalitet och biologisk mångfald. Så här fördelar vi pengarna indikativt:

- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 25 procent av budget
- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 60 procent av budget
- miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budget
- anlägga tvåstegsdiken får 5 procent av budget.